

Posudek na bakalářskou práci Sabiny Jarošové: Vliv rodinného a institucionálního prostředí na vzdělanostní dráhy romského dítěte. UPCE 2016

Autorka ve své práci přibližuje rozmanité vlivy na vzdělanostní dráhy romských dětí a ptá se rovněž, „proč se romským dětem nedaří prokázat své schopnosti“. V obsáhlé práci předkládá řadu dobře vyargumentovaných a terémem podložených odpovědí. Text zaujme hloubkou autorčiných zkušeností z šesti let strávených doučováním v rozmanitých prostředích (škola, dětský domov, komunitní centrum) a učením v přípravné třídě nebo i na prvním stupni ZŠ. Tyto zkušenosti dovede dobře propojovat s četnou literaturou na téma vzdělanostních nerovností souvisejících s rodinou, bydlením, stereotypy a finanční situací rodiny. Za podstatné pro vzdělanostní dráhu dítěte považuje i vztah s učitelem, klima třídy, případně míru spolupráce různých institucí, např. školy a dětského domova. Autorka dochází k závěru, že vlivy na vzdělanostní dráhu jsou u každého ze žáků velmi individuální a rozmanité, „romské žáky“ tedy nelze paušalizovat. Ani dobré rodinné zázemí nemusí být jednoznačnou zárukou toho, že dítě školu bez potíží zvládne, doučování je účinné, především pokud je děláno individuálně apod.

Jak již bylo řečeno, autorka získala řadu postřehů v průběhu své pedagogické činnosti, tedy největší část jejích dat pochází z pozorování. Různé vlivy na vzdělanostní dráhu ilustruje individuálními kazuistikami, ve kterých zachycuje i vliv různých negativních či pozitivních událostí v životě dítěte. Vedla i polostrukturovaný rozhovor s romským učitelem v jedné ze dvou škol, kde působila, ovšem text zachycuje i další neformální rozhovory s pedagogy, rodiči a dětmi získané prostřednictvím pozorování.

Bylo pro mě někdy trochu obtížné se orientovat v textu, v němž se volně přecházelo mezi mnoha rozmanitými místy, aktivitami a projekty, kterých se autorka v průběhu let účastnila. Z textu je cítit, že autorka je pedagožka tělem i duší – kazuistiky jsou podrobné, je na nich vidět blízký vztah k dětem, a přemýšlení autorky jako vyučující, která popisuje, jak se jí s dítětem pracuje, a snaží se odhalit příčinu potíží, spíše, než diskutovat o antropologických teoriích.

V textu se občas vyskytují překlepy, gramatické chyby, příliš krátké věty bez slovesa, v obsahu objevíme střídání fontů. Cituje se ne vždy dle směrnice, zanedbány jsou druhotné citace, které nejsou dobře citovány v textu a uvedeny v literatuře (Baumrindová s. 22, Bourdieu a Passeron v jejich prvním výskytu na s. 29).

V rámci obhajoby by bylo zajímavé navázat na autorčinu obavu z rušení základních škol praktických na s. 62, tedy rušení přílohy rámcového vzdělávacího programu pro lehce mentálně postižené děti (autorka říká nepřesně rušení „speciálních škol“). Autorka tvrdí, že dětem nebude přidělen individuální plán či asistent, což je naopak něco, s čím novela zákona počítá. Vidí nyní autorka v praxi, že slíbená podpora přechodu dětí k běžným studijním plánům nefunguje?

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně mínus.

V Praze, dne 8. 1. 2017,
Hana Synková

